

Paur kute Ximoximā pi'ôk kumrēx no'ôk ne ja.

Paur ne krabê Ximoximā pi'ôk no'ôk ne. Mŷjkôt ne o kra? Jejukôt. Kute kum arênh nhym kute tu amim markumrêxkôt ne o kra. Nhym kam arkum aben kïnhkumrêx ne.

Nhym kam Paur kumrêx ne krîraxbê Epexukam bôx ne kam ar memâ Metîndjwînh'â ujarênh ba ne kam tê. Nhym kam Ximoxidjwî arîm kam bôx. Kam têñ bôx ne kam ar kam memâ 'â ujarênh ba, memâ Jeju jarênh ba. Nhym me kwî arîm prîne amikajmâtâ Jeju ma. Nhym bep ar kwî ne ar arîk 'êx ne kute amijo Jeju mar. Ar kute mar kêtakumrêx ne arîk 'êx ne memâ mŷjja jarê. Nâm we ar,

—Kwârîk wângh abenwîr mõr kêt, ane. Ne,

—Mrywâ kur kêt, ane. Nâm ar â kupa'â me akre ar o bao ane. Ar ja 'â ne Paur Ximoximâ kum,

—Dja ga akabêno ar ity gê ar anhikrê, ane. Ne kam ajte me kute amim Jeju mar'â kum karõ ne kum,

—Ê, Jeju nhô me jao ba djwînhmê me atâri àpênhjamê gêdja ar katât mrân memâ Metîndjwînh'â ajarê, ane. Ne kam Ximoximâdjwî kum,

—Ê, gadjwî, gadjwî dja ga katât mrân Metîndjwînh kabênkôt prîne memâ arê, ane.

Ne kam ajte me'â kum karõ, me Metîndjwînh kabênkôt katât mrânhmâ, me mymê me niremê me ari memâ àpênh kajgo ar bajamê me 'uwtiñmê, me kunî. Me kunî ne me Metîndjwînh kabênkôt

katàt mrānhmā ajte Ximoximā me'ā karō. Ne kam me'ā kum pi'ōk no'ōk ne kum ano. Tām ne ja.

1-2 Akmere Ximoxi, ba ibē Paur ne ba amā pi'ōk no'ōk ne. Ximoxi, ikra djwŷnh, amā ne ba pi'ōk no'ōk ne. Ije amā Jeju jarēnh ga tu aje amim markumrēx kôt ne ba arȳm ajo ikrakumrēx ne. Ba ibē Paur, ne ba amā pi'ōk no'ōk ne. Djām ba ne ba Jejumā idjāpēnh? Kati, Metīndjwŷnhmē Kritu Jeju ar ta ne ar imā idjāpēnh jarēn ijano, ije memā 'ā idjujarēnhmā ijano. Metīndjwŷnh, kute gu bapytār djwŷnhjamē Kritu Jeju gu baje amiwyr kam amakjamē, ar ta ne ar imā kabēn jarē ba kam arkum idjāpēnh iba.

Be, gē Metīndjwŷnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhō Bēnjadjwŷrmē Bāmbē Metīndjwŷnh ar ukaprīkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gē arkum akaprī ne amā umar mex jarē, ga kam adjumar mex ne ar aba.

Kute Metīndjwŷnh kabēn jarēnh djwŷnh 'êxnhī bôxmā arēnh.

Rô 16.17; Xim k 6.3; Xit 1.10

3 Ě, dja ga arek Epexukam djan nēje ar kukrà. Wānh ne ar kwŷ arīk kupa'ā ar memā arēnh ba, Metīndjwŷnh kabēn kupa'ā ar memā arēnh ba. Dja ga nēje akabēno ar ity. Nā bām itēm kutā, pyk-abē Matenimā itēm kutā amā ikabēn jarēn kam arȳm ajbir ajte ar'ā amā pi'ōk no'ōk ne ano.

4 Dja ga arkum,

—Kwārīk wānh ar me tūmre'ā ujarēnh kajgomē me akukāmāre nhidji me kute tūmrām abenmā arēnhja kwārīk on wānh nō. Kôt ne me abenmā

kabēn ar ban kam me kute amim Metīndjwŷnh mar ne 'āno ām kêt. Tām dja on wānh nō, ane.

⁵ Akmere Ximoxi, mŷj kadjy ne ba amā ikabēn ja jarē? Bir, me kum aben jabê kadjy. Godja me ōkre kadjwŷnhbê axwe 'ō nōr kêt ne kute amikam axwe 'ō mar kêtakam arŷm kôt kum aben jabê. Ne kam ajte me kute mrāmri amim Jeju markumrēx kôt ne me kum aben jabê. Kadry ne ba amā ikabēn ja jarē.

⁶ Bir be, me kwŷ arŷm kute ja mar prām kêtakam arŷm kabēn kajgoo kumex, ne abenkam kangao kumex. Jabit ne me kuma. ⁷ Djām me ja kute mŷjja mar got. Kute Môjdjê kukrâdjâ mar kêtjakam kukrâdjâ kupa'ā ar memā arēnho ba. Ar ta ne ar amijo memā mŷjja'ā ujarênh djwŷnh ne. Ne kute memā,

—Mrāmri ne ba ije me amā arēnhja. Kôt ne ba me amā arē, anhŷr ar o ba. Bep kati, ar kute ta amikabēn mar kêt ne Môjdjê kukrâdjâ mar kêt.

⁸ Be, Môjdjê kukrâdjâja ne mexkumrēx. Gu arŷm kuma. Ne ren ar kuman kôt ar amijo ba nhym arŷm rān mexkumrēx. Nhym bep kati, ar ja kute mar kêt ne ar kupa'ā memā arēnh ar o ba.

⁹ Be, nhŷnh me jamā ne Môjdjê kukrâdjâja? Djām me kute katât amijo bajamā? Kati, me kute axweo amiptârjamē, me amakkre kêtjamē, me kute Metīndjwŷnh mar prām kêtjamē, me axwejamē, me kute mŷjja punubit mar prāmjamē, me kute Metīndjwŷnh japrŷjamē, me kute nâmē bām ar parjamē, me kute me parjamē ¹⁰ me prō nàr mjēn prāmjamē, me my ta kute aben nñhō bajamē, me kute mekbê krao àkñhjamē, me 'êxnhñjamē, me kute me kà mex jarênhjamē, nàr me kute

mŷjjao amiptär, Metīndjwŷnh kute katât memã amikukrâdjà jarênh ne mekbê mŷjja pyma nhym me kute o amiptârjamê. Me ja kunî kadjy ne Môdjê kukrâdjâja. Gu arŷm kuma.

¹¹ Nà, Metīndjwŷnh amikabẽn nykôt katât memã amikukrâdjà jarê. Djâm kabẽn ny punu got. Axwe mextire. Metīndjwŷnh ne mexo, umao me rer mex ne. Nhym kabẽn nydjawy ã mexo, umao ane. Nhym kam ta, Metīndjwŷnh kñhtire ta ne imã amijâ ujarênh ny jarën ijano ba kam ô'ã memã arênho tê, memã 'ã idjujarênh tê.

Kritu kum Paur kaprî ne kute àpênh 'ã mën̄h.

¹² Ë, akmere, mrâmri ne Kritu Jeju gu banhõ Bënjadjwŷr amim idja. Kum idjàpênhmã ne amim idja. Nâm amikajmâ'ã ima, ije 'ã ingrâ týx ne kanga kêtma kôt tu iman amim idjan imã idjàpênh jarê.

—Dja ga imã apê, ane. Ne kam kadjy imã týx jadjà ba kam kum idjàpênh mex ar iban kôt kum amikñh jarê. Mrâmri ne Kritu Jeju imã mexkumrêx ba kam kum amikñh jarê.

¹³ Amrêbê ne ba Jeju japry ar o iban arîk ūno iban Jeju nhõ me jao ibikênhо iba. Nã bãm te Jejukam ijaxwe nhym tu kum ikaprîn kam amim idja. Nà, mrâmri ne tu kum ikaprî. Kraxje ije amikajmâ'ã Jeju mar kêtakam ije amimar kêt nhym bi kum ikaprî. ¹⁴ Nâm gu banhõ Bënjadjwŷr tu ukaprîkôt kum ikaprî raxkumrêx ne prîne ijo djuw mex. Djâm ukaprî kêt got. Kum ikaprî rax ba arŷm jakam ije amikajmâ'ã amim markumrêx. Ije amikajmâ'ã Kritu Jeju markumrêx ne imã abê:kumrêx.

15 Ê, mrāmri ne me abenmā kum,

—Kritu Jeju arȳm pykamā ruw, kute me axwe pytārmā ne ruw, ane. Mrāmri ne me abenmā arē. Kabēn ja dja me tu markumrēx ne amijamakkrekam kuhnô. Be, kute me axwe pytārmā ne pykamā ruw.

Ba ne ba ijaxweo me axwe kunī jakre. **16** Te ijaxwe rax nhym bi kum ikaprī rax ne. Jeju Kritu kute akrānmā meo tēm nhym me kute mar kadŷ. Te ijaxwe raxo ije me kunī jakrenh nhym mā Jeju kute akrānmā prī'ā ijo tēmja pumū. Mŷkam? Godja me'ō kute ijaxwe pyrâk ne kute Jeju japry jabej dja ikôpdji'ā ã ikudjwa anen tu amim Jeju kamnhîxkumrēx ne kam ikudjwa tyk nhijukri tūn rā'ā rā'ā kadŷ. Kadŷ ne Jeju kum ikaprīn akrānmā prī'ā ijo tē. Kam ne ba amā,

—Jeju kute me axwe pytārmā ne pykamā ruw, ane.

17 Be, Metîndjwînh djukaprīja pumū. Kumā dja me rax jarē. Djām bēnjadjwîr ngri got. Dja memā Bēnjadjwîr rax rā'ā: rā'ā Bēnjadjwîr rax. Dja tyk kêtakumrēx ne. Me kute noo omūnh kêtakumrēx ne. Kubê Metîndjwînh pydji. Atemā 'ō kêtakumrēx. Kumā dja me rax jarēn kum uma jarēn mex jarē. Dja me kum arēnh rā'ā: rā'ā ne. Mrāmri. Tām ne ja.

18 Ê, ikra Ximoxi, akmere, ba arȳm amā ikabēn jarē. Gora ikabēn ja ma. Amrēbê ne me Metîndjwînh kabēn jarēnh djwînh adjàpênhmā akabin prîne adjàpênh'ā amā karō. Kôt ne ba amā ikabēn ja jarē. Ê, dja ga ar ikabēn ja man kôt atŷx ne. Ê, ba me abenwîr pröt'ā atŷx jakre. Ê, gora atŷx. Gora atŷx ne amā me uma kêt ne kâj bê memā Metîndjwînh kabēn jarē gê me amikajmâtā

kuma. Kute me tÿx kum me uma kêt ne tu kute abenwÿr prôtja pyràk.

19 Nà, dja ga ã anen Jeju'ã angrà tÿx ne amim mÿjja mexbit man kôt amijo aban kam amikam ajaxwe 'õ mar këtkumrêx ne ar aba.

Nhym bep me kwÿ ne me arÿm Jeju'ã ngrà tÿx kêt ne kôt amijo ba kêt ne kam arÿm kangan amijo ajkë. **20** Be, Imenemë Arexärimë ne ar arÿm Jeju kangan amijo ajkë. Arÿm ne ar amijo ajkë. Kam ne ba arÿm Xatanajmã ar kanga, ar kute Jeju japry kêt kadji ne ba arÿm kum ar kanga.

2

1 Be, akmere, ba amã arë ga aman amû idjô'ã memã arë. Dja me Metïndjwÿnhmã mã kabën ne kum me kunî jarë. Mã ne mete Metïndjwÿnhmã kabën kute? Dja me kum aben jarën kum abeno a'u. Ne kam jäm meo akëx ne me jadjwÿ kum meo a'u. Ne kôt kum õdjânh jarën kum amikñh jarë. **2** Nà, dja gu me kum pykakam me bënjadjwÿr rûnhjao a'u ne kam ajte me bënjadjwÿr kry kute meo ba jadjwÿo a'u.

Mÿkam? Bir, me kute akrànmã me bajo ba gu me badjumar mex ne ar baba kadji. Kam dja gu me Metïndjwÿnh kabënkôt ar baba ne kôt ar amijo baba katât ne. **3** Be, me ã kute Metïndjwÿnhmã kabëno anhÿrkam mexkumrêx. Kam dja Metïndjwÿnh mekam kînhkumrêx. Metïndjwÿnh kubê me baptyar djwÿnh dja mekam kînhkumrêx.

4 Nà, kute me kunî pytar prãmkumrêx. Näm arÿm memã katât kabën nhym me kute tu markumrêxmã. **5** Nà, Metïndjwÿnh pydjii ne

kam ajte kute Bām'ā me bamēnh djwŷnh pydjii, kubêngôkre,* kubê ne Kritu Jeju. Me bajaxwekam ne gu me Metîndjwŷnh'yr babôx kêt ne. Nhym kam kra ta amijo kubêngôkren me bawŷr bôx ne kam Bām'yr me bajo bôx. Gu me kam arkôt baba. Kute Bām'yr me bajo bôx djwŷnh pydjii. Atemā 'ō kêt, kubêngôkre, kubê ne Kritu Jeju.

⁶ Jeju ta, kute memâ amikangan me kunî pânh tyk, tâm ne amrêbê Metîndjwŷnh 'â akati jakre nhym arŷm 'ŷr bôx nhym kam arŷm amijo aptân memâ amikangan me kunî pânh ty, me kunî kute mar kadŷ. Me kunî kute,

—Mrâmri Metîndjwŷnh kum me bajabê kute me bapytârmâ, anhŷr kadŷ. Kadŷ ne ty.

⁷ Kam ne Metîndjwŷnh ijano ba tê. Ba ikumrêx itêm ne ije memâ Metîndjwŷnh kute me utâr jarênhmâ. Jeju kute ijanorkôt ne ba me bajtemdjwŷ'yr tên bôx ne memâ kaj bê Metîndjwŷnh'â ajarê. Nâ bâm memâ Metîndjwŷnh kabën katâtja, 'êxnhî kêtja jarê nhym me amikajmâ'â kuma. Kadŷ ne ijano ba tê. Mrâmri ne ikabênia. Ijêxnhî kêtkumrêx.

⁸ Ije, ije ar amâ Metîndjwŷnh jarênh gar aje kum akabênmâ ba ate o akno. Ba akubyn ar amâ arê gar ama.

Dja pyka kunîkôt mete abeno bikprõnhkam me my Metîndjwŷnhmâ kabën. Dja me prîne Metîndjwŷnhmâ amijarê. Me mexo mexkumrêx,

---

* ^{2:5} Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrâmri ne apŷnh me ô pyka djâri kunîkôt me kunî: bêngôkreja pyràk. Kubê kâ jakamê me kakrâtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre. Me kamrômê me kukrâdjâ kunî kubêngôkre aben pyràk. Jakam dja ga Karô 17.26 jarêna ama.

me kute mŷjja punu 'õ mar prãm kêt, me ja dja me kum kabẽn. Nhym bep me ngryknhĩ, me kute kabêno aben japanh, me tãm dja me kum kabẽn kêt ne.

Me nire kute akrànmā amijo bamā.

Kô k 14.34; Xit 2.3; Ped k 3.1

9-10 Nhym me niredjwŷ. Dja me nire kute Jeju marja akrànmā amijo ba mexkumrēx, kwãrïk wãnh amimex ne me my nokam mrãnh kêt. Dja ga me apijàm ne ar aba. Mŷkam dja ga me akrâkâbito mex? Nã gãm me amikakrwŷnhmẽ akunhêrmẽ angàmẽ kubékà mexmẽ o amimex ne ar aba. Me akrâkâbit ne mex. Me my nomã amrãnh kadjybit aje amikrã ngranh, amikakrwŷnh, ne amimex, ja ne punu. Bep kati, me nire kute,

—Ba ije Jeju mar, anhŷrja dja apŷnh kabẽn mexo amiptàn o amimex.

11 Me kute Metñndjwŷnhkôt abeno bikprõnhkam dja me nire anhikrên nhŷn Metñndjwŷnh kabẽn maro nhŷ. Akrànmā dja me Jeju nhõ me jao ba djwŷnh kabẽn maro nhŷn amijamakkrekam kunhô. **12** Kwãrïk wãnh me nire dja me me my jakre kêt ne me mymã kabẽn jarênh kêt ne. Nhym bep me my gêdja me me niremẽ me mymẽ me akre nhym me nire anhikrên me kabẽn maro nhŷ.

13 Mŷkam? Bir, Metñndjwŷnh ne mybê Adão kumrēx nhipêx ne kam atâri nibê Ewa nhipêx ne.

14 Be djãm Xatanaj ne Adão noo akno? Kati, nija ne noo akno. Nhym kam nija arŷm Metñndjwŷnhkam amikrâ. Be, kam ne ba amã,

—Kwãrïk wãnh me nire dja me me my jakre kêt, ane.

15 Nija ne te Metīndjwŷnhkam amikrà nhym mā Metīndjwŷnh kum me nire jabékumrēx ne me kra bixadjwŷr kutā me utà. Me nire kute Jeju marja gêdja me Jeju 'āno dja ne mā kum me abékumrēx ne kute mŷjja punu 'ō mar prām kêtakam gêdja mexo mexkumrēx ne mā me my nomā mrānh kêt. Godja me ā kute anhŷr jabej nhym Metīndjwŷnh me kra bixadjwŷr kutā me utà nhym me kra me bīn kêt ne.

3

Kute ar kute Jeju nhō me jao ba djwŷnhmā 'ā karō.

Xit 1.6

1 Be mrāmri ne me abenmā kum,
—Gêdja me'ō kute meo ba prām jabej, kute Jeju nhō me jao ba prām jabej, mrāmri mexkumrēx. Nà, mrāmri mexkumrēx. Nà, kôt ne me kute arēnhja.

2 Be, mā gêdja Jeju nhō me jao ba djwŷnh kute?
Me axwe kêt ne kute amijo ba mextire nhym kam me me'ā kabēn kêtja, me prō pŷnh, me bixaêr punu kêt, me kute amipnênh ne ar ba, me kabôt kati, me kute meo djuw mex prām, me kute memā Metīndjwŷnh'ā ujarênh prām, me ja gêdja me Jeju nhō me jao ba.

3 Kwârïk wânh me kum kadjwati kangô^{*} djành, me àkrê, me kute kabēno me apanh prāmjja, me kute pi'ôk kaprîbit mar ne kute amim o àptârja, kwârïk wânh me ja gêdja me meo ba kêt ne. Bep kati, me ukaprîm , me kute umar mex marja dja me Jeju nhō me jao ba.

---

* **3:3** Mŷjja me kute o kōm ne kôt bibânh kunîja, kadjwati kangôm  uba kangôm , mŷjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jar .

⁴ Dja me'õ meo ba prām jabej dja kumrēx amim prōmē kra jakre, ne arkum mrānh mextire gē ar omūn kam adjwŷnhdjwŷ kôt mrānh mexkumrēx. Dja amim ar jao ba mex nhym kra amakkre mex ne kabēnkôt ar amijo ba nhym kam arȳm kôt Jeju nhō me jao ba. ⁵ Nok ren me'õja ar meo ban kam prōmē kra jakre kêtakumrēx ne kam Metīndjwŷnh nhō me jabit me akre, mā gêdja on? Mā gêdja kam nē? Ije, mŷkam ne prōmē kraja ar o ba mex kêt nhym kra jaxwe rā'ã? Ije kum bep nām ren amim prōmē krawā kumrēx jakren kam ren kôt Metīndjwŷnh nhō me ja jakre. Mŷkam ne prōmē krawā ar o ba kêt ne kam Metīndjwŷnh nhō me jabit ar o ba?

⁶ Kwārīk wānh me'õ ajbir kute Jejuo aminhō ny'õ'ã Jeju nhō me jao ba djwŷnh mēnh kêt. Mŷkam? Bir, kute amiraxo àmra nhym kam ren Metīndjwŷnh kute o bikēnh karō dja me kute Jejuo aminhō ny'õ'ã meo ba djwŷnh mēnh kêt. Ne ren amiraxo amra nhym ren Metīndjwŷnh o ajkē. Mrāmri kute Xatanajo bikēnhja pyràk. Xatanaj kute amiraxo àmra nhym kam Metīndjwŷnh kute prīne o bikēnhja pyràk. Ne ren me'õ ajbir kute Jejuo aminhō ne ren meo ban ren amijo amra, Xatanajkôt amijo amra nhym ren Metīndjwŷnh adjwŷnhdjwŷ o ajkē.

⁷ Nhym bep katī, Jeju nhō me jao ba djwŷnh dja amijo ba mextire nhym kam me kàtàmdjwŷ kum kînh ne kum mex jarē. Nām ren arīk ar ba nhym kam me kàtàm rān 'ã kabēn ne. 'Ã kabēn nhym kam rān Xatanaj ikôta, Xatanaj meo ba djwŷnhja nhikôta.

⁸ Nhym Jeju nhō me jao ba djwŷnh jatāri me àpênhjadjwŷ dja me katàt mrā gê me me'ã kabēn kêt. Dja me kabēn mexmē me kabēn punuo aben nhikjê kêt. Dja me kum kadjwati kangô† djành kêt. Kwârïk wânh gê me pi'ôk kaprî prâmebit me noo biknor prâm kêt. ⁹ Dja me amim Metîndjwŷnh kukrâdjà markumrêx ne 'ã ngrà tŷx ne. Metîndjwŷnh kute me bamâbit amikukrâdjào amirítja, kukrâdjà tâmbit dja me 'ã ngrà tŷx ne maro ba ne mÿjja mexbit mar ar o ba. Mÿjja mexbit mar ar o ban kam amikam axwe 'õ mar kêt. Kadŷ dja me Metîndjwŷnh kukrâdjâ'ã ngrà tŷx ne ar o ba. ¹⁰ Dja me Jeju nhō me jao ba djwŷnh jatāri me àpênhja kumrêx kabi nhym me kabēn mex ne kam ar kôt àpênh ba. Godja me mrâmri mexkumrêx jabej ne kam arŷm àpênh ar ba.

¹¹ Nhym Jeju nhō me jao ba djwŷnh jatāri me àpênh prôjadjwŷ. Me adjwŷnhdjjwŷ dja me katàt mrā gê me me'ã kabēn kêt. Dja me me kà mex jarênh prâm kêt. Dja me bixaêr punu kêt ne ar ba. Dja me prîne mrânh mextiren kabēn pÿnh ne arë. Dja ã Jeju nhō me jao ba djwŷnh jatāri me àpênh prôja ã ane.

¹² Be, Jeju nhō me jao ba djwŷnh jatāri me àpênh gêdja me prô pÿnh ne. Dja me 'õ kikre kumrêxkam amim ar ja jakren arkum mrânh mexkumrêx gê ar omûn kam adjwŷnhdjjwŷ kôt mrânh mexkumrêx. Dja me amim krao ba mexkumrêx gê ar kabēn mexkumrêx ne ar ba. ¹³ Godja me atâri me àpênhja mrâmri àpênh mex ne kam arŷm memâ amimexo

---

† 3:8 Mÿjja me kute o kõm ne kôt bibânh kunïja, kadjwati kangômë uba kangômë, mÿjja kangô kunï ne me kum kadjwati kangô jarë.

amirīt nhym me kàtämja arȳm me mex pumūn kam kum me kīnh. Gēdja mekam amikam pijām kêt ne kàjmā djan tu memā Jeju'ā ajarē. Me kute amim Kritu Jeju mar tūmkam tu memā 'ā ajarē. Bir be, dja ã Jeju nhō me jao ba djwȳnhmē atāri me àpēnhmē ã ane.

¹⁴ Be, nā bām amā ikabēn'ā pi'ôk no'ôk ne amikukām ano. Dja ba ī wām kôt tē. Nā bām amim itēm djà ma. ¹⁵ Nàr kon birām dja ba amikrà ga prīne omūn kam kôt memā arē, me kute mar kadjy. Metīndjwȳnh kra kunī kute kôt ar amijo ba mar kadjy. Kadjy ne ba amā pi'ôk no'ôk janō. Apȳnh pyka kunīkôt ne me bakwȳ arȳm amijo Jeju pytā nhym Metīndjwȳnh arȳm kôt me bajo kra. Gu me kôt arȳm apȳnh banhō pyka djàri kam aprakamā kôt aben pydji, Metīndjwȳnh tīnjakôt mā pyka kunīkôt aben pydji. Ne me kàtāmmā Metīndjwȳnh kabēn jarēnh ar o baba, Metīndjwȳnh 'ēxnhī kêt ne kute katàt kabēn jarēnhja memā arēnh ar o baba.

¹⁶ Bir be, djām mȳjjja kakrit, djām mȳjjja prīre, djām mȳjjao bikēnh ne gu me arȳm amim kuman kam amim kamnhīxbē ar baba? Djām mȳjjja ngri: got me tebē kute mar ne ate krāmā? Mrāmri ne Jeju ra:xi.

Nām amijo kubēngôkren[†] kato.

Nhym Metīndjwȳnh Karō kabin axwe kētmā katon kôt memā arē.

[†] **3:16** Kritu ne amijo kubēngôkre kute mrāmri ne apȳnh me õ pyka djàri kunīkôt me kunī: bēngôkreja pyràk. Kubē kà jakamē me kakrātykmē me babēngôkremē ne me kunī: bēngôkre. Me kamrōmē me kukrādjà kunī kubēngôkreo aben pyràk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

Nhym kadgy mrānh djwȳnhdjwȳ arek omūnh ar o ba.

Nhym me apȳnh me õ pyka djàri kàj bê memã 'ã ujarẽnho ajmà.

Nhym me kam pyka kunikôt tu amim markumrēx ne.

Nhym kam Metindjwȳnh kàjkwamã o wabi, õ kàjkwa mextiremã o wabi. Õ kàjkwa mexo kute pykabê mÿjja kuní jakrenhjamã o wabi.

Nâm ã Jeju raxo ane.

4

Kubê me kabën 'êxnhĩ pyma.

¹ Be, akmere. Anhŷr djwȳnhhràm ne Metindjwȳnh Karõ arȳm prîne me bamã arẽ, ne,

—Pyka kute o ino rer 'yrkam dja me kwȳ amibê Jeju kangan ate amijo ba. Arȳm kum kinh kêt ne kam ate me karõ 'êxnhĩja kabën ma, me karõ djujarẽnh punubit man kôt amijo ba, ane.

² Nà, mrämri me kwȳ dja me me karõ djô'ã me akre. Me ajkwao bit kute Jeju mar ne 'êxja, me tâm ne me õkre kadgwȳnhbê kute mÿjja punubit markam pijàm kêt mex ne arïk 'êx ba ne me karõ 'êxnhĩ djô'ã me akre ne memã kum,

³ —Kwârïk wânh abenwŷr mõr kêt. Dja ga me tu akuprŷkumrêx ne ar aba, ane. Ne ajte mry'õ nàr me âkur djà'õ mekbê uman memã,

—Kwârïk wânh krën kêt, ãm omû, ane. Nhym bep kati, Metindjwȳnh ta ne me bamã mry, me badjâkur djà nhipêx, me baje 'ã kum amikinh jarẽnh ne krën kadgy ne me bamã ipêx. Me baje amim Jeju markumrêx ne kam kôt baje mÿjja

marja, me bamā ne Metīndjwŷnh me banhō kwŷ krēn djà'ã apŷnh mŷjja nhipêx.

4 Be, mŷjja kunī Metīndjwŷnh kute ipêxja ne mexkumrēx. Djām mete mry nàr djwŷ'õ kanga kadŷj ne Metīndjwŷnh ipêx? Arkati, me kute Metīndjwŷnhmā 'ã amikînh jarênh ne tu kute amim byr ne krēnmā ne ipêx. **5** Metīndjwŷnh kabenkôt arŷm mrymē apŷnh me badjâkur djà mexkumrēx. Mŷjja kunī ne arŷm mexkumrēx. Gu me arŷm 'ã kum amikînh jarê nhym arŷm mexkumrēx.

6 Akmere, dja ga memā arē, me kute Jejukôt abeno kamymā ikabēn ja jarē. Godja ga memā ikabēn ja jarēn arŷm mrâmri abê Kritu Jeju nhô àpênhkumrēx. Nà, Metīndjwŷnh kabēn ne gu baje tu amim markumrēxja, kôt dja ga arek amijo tēn amijo tēn kam atŷxkumrēx. Jeju kukrâdjâ mexkumrēx, tâm ne ga arŷm kôt amijo tē. Dja ga arek kôt amijo tēn amijo tēn arŷm atŷxkumrēx. Atŷx ne arŷm Kritu Jejumā adjâpênh mex ne.

7 Nhym bep me tûmre'ã ujarênh kajgoja dja wânh nô. Tâm ne punu. Kati, dja ga prîne Metīndjwŷnh kukrâdjâkôt amijo tē. Katât amrânh kadŷj dja ga arek amijo tēn arek amijo tēn kam amityxmâ amijakre. Djâm akrâkâ'ã ne ba amâ ane? Kati, akadjwŷnhbê atŷx'ã ne ba amâ ane.

8 Mrâmri ne me ĩ krâkâ tŷx kadŷbit amijo djuw mex. Ja ne kâjbê mex. Nhym bep me kadjwŷnhbê me tŷxja mete Metīndjwŷnh kukrâdjâkôt amijo têmkam tŷx, ja ne mrâmri mexkumrêx, tûmrâm mexkumrêx. Pyka jakam gu badjumar mex ne ar baba kadŷj mex. Ne kam ajte batyk nhijukri

akubyn batīnkam kadŷ mexkumrēx. Kadŷ ne ba amā,

—Metīndjwŷnh kukrâdjâkôt amijo tēn kam kôt atŷx, kôt amex, ane.

⁹ Mrāmri ne kabēnja nhym me abenmā arē. Kabēn ja dja me tu markumrēx ne amijamakkrekam nhôrkumrēx. ¹⁰ Metīndjwŷnh kute me kunī pytâr djwŷnh, bep me baje amikajmâtā marja ne mrāmri kubê me bapytâr djwŷ:nhkumrēx. Mrāmri ne gu me amim Metīndjwŷnh kamnhîxbê ar baba, Metīndjwŷnh tūnja kamnhîxbê ar baba. Kam ne gu amikukām kuman kam badjâpênh rax ne memā arēnho tē, batyk djà kêt ne memā arēnho tē.

Metīndjwŷnhmā àpênhkumrêxmā kum 'ã karō.

¹¹ Be, akmere, dja ga apijâm kêt ne tu memā ikabēn ja jarēn memā Metīndjwŷnh kukrâdjâ jarē.

¹² Kwârik wânh gê me amā,

—Ŷgê, e kum djâm ajabatâhne ga ar me akreo aba, anhŷr kêt. Bep kati, dja ga te ajbir ajabatâhne mā katât mrâ gê me ajâ amijakre, me kute amim Jeju marja ajâ amijakre. Kadŷ dja ga akabêñ mexbit jarêñh ar o aban amrâñh mex ne amâ me abêñ amim Jeju markumrêx ne 'ã angrâ tŷx ne aprô prâñ kêt ne ar aba. Dja ga ã ane nhym me ajâ amijakren ã akudjwa amijo anhŷro bao ane.

¹³ Dja ga kâj bê memâ Metīndjwŷnh kabēn jarêñ memâ Metīndjwŷnh kabêno amirît ne memâ kukrâdjâ jarê. Ja dja ga 'âno adjâm râ'â ba awŷr bôx. Ba ibê Paur dja ba awŷr bôx.

¹⁴ Amrêbê ne me kute Metīndjwŷnh kabēn jarêñ djwŷnh arŷm Metīndjwŷnhmâ adjan amâ,

—Ē, Metīndjwŷnh ne arȳm amijo apytà ga kum adjàpênhmā. Ta dja amā tŷx jadjà ga kam atŷx ne ar kum adjàpênh aba, ane. Nhym kutā Jeju nhō me jao ba djwŷnh akrā'ā ikra jadjuw, ga kam Metīndjwŷnhmā adjàpênh ar aba. Kwârīk wānh Metīndjwŷnh kute amim adjarwāo abiknor kêt. Memā Metīndjwŷnh kukràdjà jarēnh 'āno dja ne mā memā 'ā adjujarēnh aba.

¹⁵ Be, dja ga ikabēnja tu markumrēx ne amija-makkrekam anhōn kôt amijo mō. Dja ga ā amijo atēmo anen arȳm amrānh mexkumrēxo tēn o tē nhym me kunī arȳm amrānh mexkôt apumūn kôt amā kato. ¹⁶ Ē, ajaxwebē amipnēn amrānh katât kadjybit amima. Gora memā Metīndjwŷnh kabēn jarē. Gora memā arēnh 'āno dja. Godja ga anen arȳm amiptān kam o me jadwjy pytā, me kute akabēn maro ūrjadwjy pytā. Tām ne ja.

5

Mebêngêttemē me 'uwit̄'ā kum karō.

A Xim 2.24

¹ Ē, godja me kute amim Jeju marwā 'ō, mebêngêtte 'ō, me'ōkam amikrā, kwârīk wānh ga kum abēn tŷx kêt ne akrànmā kum akabēn ne kum,

—Kwârīk wānh ga ā anhŷr kêt, ane. Mrāmri ne me kra djwŷnh kute bāmmā kabēnja pyrâk, akrànmā kum akabēn. Dja ga me kraremē me nōr nyreo akamyn me adjwŷnhdjwŷmā akabēn mex jarē. ² Dja ga mebêngêxteo anān me adjwŷnhdjwŷmā akrànmā akabēn. Dja ga me kra pŷnhmē me kurerero akanikwŷnhkumrēx ne

memādjwŷ katât akabēn jar n mekam apij m ne
meo akanikw nhkumr x. Dja ga   me kute amim
Jeju mar kun m  akabēn jar nho ane.

³  , akmere, ba am  me 'uwtf ã kar , ga am 
idj ã mem  ar . Me kute amim Jeju marw  kute
akr nm  meb  mj n tykjao djuw mexm . Me kute
amim Jeju marw  dja me me 'uwtf bito djuw mex.

⁴ Nhym bep dj m me' b  mj n ty nhym ar m kra
n r kon t mdjw  '  ar m ta amim o djuw mex
ne. Me'  kra '  nën kute amim o djuw mex nhym
abat nh ne ar m amip nh amim n o djuw mex
ne. Ne me'  t mdjw  '  kwatynh '  amim t mdjw yo
djuw mex ne. O djuw mex nhym abat nh ne kam
amip nh kwatynho djuw mex ne. Me kute mr mri
Met ndjw nh mar jabej dja     kikre kumr xkam
amim me 'uwtf  djuw mexo anen kam at ri am 
me jadjw  o djuw mex ne. Kam ne Met ndjw nh
ar m mekam k nhkumr x ne.

⁵⁻⁶ Ate g dja me' b  mj n ty nhym ar k ar ba.
N m amidjw nhbit amiman ar amijo ba. Ne kam
kute me'  tyk pyr k. T nri kute me'  tyk pyr k,
kute Met ndjw nh mar k tkam, ar k ar bakam.
'Uwt  kajgo ne w . Kw r k w nh me w . Me t m
dja gar aje Jeju marw  o djuw mex k t. Nhym
bep atem  me'  mj n kub  tyk nhym kam ate: ar
ba ne kam amij  Met ndjw nh kamnh xkumr x ne
kam kum kab n ne kum amijo a'uwn kam ajte j m
me jao ak x ne ajte kum meo a'u. Akam tkamm 
a'urim  kum kab n ' no dja. Me'  t m ne mr mri
'uwtf kumr x. T ambit dja gar aje Jeju marw  o djuw
mex ne.

⁷ Dja ga mem  ikabēn ja jar  g  me'  kra n r kon
me'  t mdjw   b ikwa 'uwtf  djuw mex. Dja o djuw

mex gē me 'ã kabēn kêt. ⁸ Godja me kute amim Jeju mar 'õ ta ūrkwā djwŷnhkam amim me jao djuw mex kêt ne kam arȳm mrāmri axwen arȳm Jeju kabēn kanga, ne kute axweo me kàtämja, me kute Jeju mar kêtja jakrenh mex ne.

⁹ Ê, ba amā me 'uwtī nhō pi'ôk'ã karō. Dja ga me 'uwtī nhidji pi'ôk no'ôkkam anhô, me kute amim Jeju marwā kute kôt meo djuw mex kadjy. Ê, kwārīk wānh me abatānh nybê mjēn tykwā kwārīk wānh me 'uwtīkôt pi'ôk no'ôkkam idji nhôr kêt. Kubē mjēn tyk bēngêxtebit dja ga idji nhô gē me kute amim Jeju mar meo djuw mex.

Djām ori arȳm 'ã amex 60 apêx jabej? Djām ori mjēn tĩnri krô'ã mjēn kêt nhym kam kubê mjēn tyk nhijukri me kute krô'ã o prō kêt jabej? ¹⁰ Djori kum mŷjja mexbit kînh ne ar o ba nhym me kunī arȳm kôt omûn abenmā arēnh jabej? Djori amikôpdji'ã kra jakreo tē nhym kudjwa mexkumrēx jabej? Djori ōbikwa kête kam meo djuw mex jabej? Djori prîne Metîndjwŷnh nhō me wāo djuw mex ne memā ōdjânh jabej? Djori kum me umar punu kaprī jabej? Djori kute mŷjja mexo amiptârkôt kute mŷjja mexbit mar jabej? Djām ori ã kute anhŷr jabej mrāmri mexkumrēx, me 'uwtīkôt pi'ôk no'ôkkam idji nhô, me kute amim Jeju marja kunī kute me 'uwtī jao djuw mex kadjy.

¹¹⁻¹² Nhym bep kwārīk wānh ar abatānh nybê mjēn tykja kwārīk wānh pi'ôk no'ôkkam me 'uwtī ro'ã idji nhôr kêt. Mŷkam? Bir, ar 'uwtīja kute ōbê,

—Ba ikuprì gē me'õ iwŷr mõr kête kumrēx. Ba tu Kritumā idjâpênhbit, anhŷrja tu o aknon ajte kum me my kînh nhym me'õ 'yr mõr prâme kum Kritu

kīnh kêt ne kubê amijo akẽx nhym me arȳm 'ã kabẽn ne.

¹³ Nhym ar kam kum ukangabit ma ne kam kikremā ipôko tē. Djām arkum ukangabit? Kati, nām ar kabẽn prāmdjwŷ, ne me'ã kabẽn tē, me pijām djàbit, mŷjja punubit jarẽnho tē.

¹⁴ Kam ne ba memã kum,

—Dja ar abatânh nybê mjên tyk ajte mjên ne kam amim kra mŷ ne kramē mjêno djuw mex ne akrànma àpênh ar ba. Be, nã bãm ã ar abatânh nybê mjên tykjamã ane. Mŷkam? Bir, me bakurê djwŷnh kute me bajã kabẽn kêt kadŷ. ¹⁵ Bir be, Ar kubê mjên tyk kwŷ arȳm Jeju kangan Xatanajkôt amijo ba. Kam ne ba amã arẽ.

¹⁶ Nhym bep me kute amim Jeju mar ni 'õ nàr my 'õ ōbikwabê mjên tyk jabej ta dja amim ōbikwa 'uwtio djuw mex. Nhym ate me kute Jejukôt aben pydjija gêdja me'õ 'uwtikumrēx ne ate: ar bajao djuw mex ne.

Me kute kàjmã meo ba djwŷnh kamẽnhmã.

¹⁷ Ë, me jadjwŷ. Jeju nhõ me jao ba djwŷnh kute prîne meo baja, ar tãm dja me kàjmã me kamẽ. Jeju nhõ me jao ba djwŷnh kute memã Metîndjwŷnh kabẽn jarẽnh ne kute memã o amirîtakam àpênh rax. Me tãm dja me mrãmri kàjmã me kamẽn memã o pãnh mex ne. Ar kute memã Metîndjwŷnh kabẽn jarẽnh pãnh.

¹⁸ Kam ne Metîndjwŷnh kabẽn'ã pi'ôk no'ôkkam memã,

—Mryti kute amã àpênh ar ba ne kute amã bàygogo 'ykà ka'uко ipôko ãmja kwärïk wãnh inhu djuwpre kêt gê ta àpênh pãnh àkur tē. Nãm mryti'ã

Metīndjwŷnh nhō me jao ba djwŷnh jakren àkur'ā kum pānh jakre. Jeju nhō me jao ba djwŷnhmā me kute o pānhmā. Né ajte Metīndjwŷnh kabēnkam ne,

—Me àpênh ne pānh, ane. Me àpênh me mānhkutā tām gēdja memā o pānh, ane. Kam ne ba amā,

—Dja me Jeju nhō me jao ba djwŷnhmā o pānh mex, ane.

¹⁹ Ê, mŷjja 'ōdjwŷ dja ba amā arē. Gēdja me Jeju nhō me jao ba djwŷnh'ā kabēn ne arīk me kàtām jarē ga tu ate akrā. Djām me 'êxnhī kêt got. Nhym bep me'ō ar amānhkrut nàr kon amānhkrut ne ikjē kêt ne mrāmri kute noo axwekôt omūnh ne axikôt arēnh ga kam arȳm tu 'yr tēn kum akabēn jarē gē amim kato. ²⁰ Godja mrāmri Jeju nhō me jao ba djwŷnh kute mekam axwe jabej dja ga tu me kute amim Jeju mar nhipôkri kum abēn tŷx, me kute maro ūrja tūn prām ne axwe kêt kadjy.

²¹ Ê, ba amā mŷjja 'ōdjwŷ jarē. Dja ga tu memā akabēno aben pyrâk. Dja ga tu me kunīmā axikôt akabēn.

Ê, Metīndjwŷnhmē Kritu Jejumē Metīndjwŷnh kute amijo kadjy mrānh djwŷnh pytâr ja, ar kute ikabēn mar ne ikôt kabēnkam ne ba mrāmri tu amā ikabēn jarē.

Ê, gora ikabēn ja ma. Ikabēn kunī ma, prîne ikabēn ja ma. Ê, dja ga me kunīmā akabēno aben pyrâk. Kwârīk wānh me umaje anhōkre kadjwŷnhbê amim,

—Be, inhōbikwa ne ja. Ba kum ikabēn kêt, anhŷr kêt. Dja te anhōbikwa, ga tu kum akabēn jarē, apijàm kêt ne tu kum akabēn jarē.

Nàr kon, kwārīk wānh anhōkre kadjwŷnhbê amim,

—Be, tāwā ne ōbikwa krāptī. Ba kum ikabēn kêt, anhŷr kêt. Dja te ōbikwa krāptī ga tu kum akabēn jarē, amā me uma kêt ne tu kum akabēn jarē. Dja ga tu me kunīmā akabēno aben pyràk.

²² Ņ, kwārīk wānh ga arīk aje me kabi kêtksam Metīndjwŷnhmā me umjyr kêt, kum àpênh kadjy kum me umjyr ne 'ā anhikra jadjwŷr kêt. Dja ga anen ano katon tu mar kêt ne Metīndjwŷnhmā me'ō dja nhym arŷm mekam amikrào ba jabej ga kam ga mān kute ajaxwe pyràk. Kwārīk wānh ã anhŷr kêt ne mekôt ajaxwe kêt. Ga dja ga tu katât mrā.

²³ Ņ, atikkrekam akanê prãmkam ne ga akanê prãm ne. Kadjy dja ga uba kangô kwŷ ikō. Uba kangômē ngômē apŷnh dja ga o akõmo tē.

²⁴ Ņ, me kwŷ ne me axwekam amirîtkumrēx. Nhym me kuni kôt omūn arênh kumex. Nhym kam me memā axwe pânh jarē. Nhym bep me kwŷ ne me axwekam amirît kêt ne. Metīndjwŷnh gêdja tûmrâm memā o amirît ne memā kum katon memā pânh jarē nhym me kam kôt omū. ²⁵ Nhym me mexdjwŷ ne me amirît ne. Nhym me abenmā me arē. Nhym me kwŷ apdju ne. Djäm mrämri tu bipdjurkumrēx? Kati, Metīndjwŷnh gêdja tûmrâm memā me mexo amirît ne, nhym me arŷm kôt omū.

6

*Me ū àpênh kajgoja'ā kum karō.
Ep 6.5; Kor 3.22; Xit 2.9; Ped k 2.18*

¹ Ě, akmere, dja ga me memā àpênh kajgo ar bawā, me kute meo pānh ne amim me pa 'amŷnh nhym me memā àpênh kajgo ar ba ne kute amim Jeju mar wādjwŷmā arē gê me õ b  njadjw  r kab  n k  t amijo ban pr  ne kab  n ma. M  kam? Bir, me k  t  m kute Met  ndjw  nh japr   k  t kadjy, ne kute Met  ndjw  nh kukr  djadjw  y japr   k  t kadjy. ²Dja ga ajte me memā àpênh kajgo ar baw  m  n kum,

—Ē, djori ar anh   b  njadjw  rw   ar akudjwa kute Jeju mar jabej kw  r  k w  nh gar am   kur   k  t. Dj  m ar aje Jejuk  t abeno akamykam am   kur  m   got. Arkati. Dja gar tu kum adj  p  nh mextire ne ar aba. M  kam? Bir, ar akamym  n ne gar ap  . Kute Jeju mar '  , Met  ndjw  nh kum ab   '  , kum  n ne gar ap  . Kam dja gar kum adj  p  nh mextire ne ar aba, ane. Ã me pardjam  n ane.

Ē, gora pr  ne mem   ikabēn ja jar  n ikabēn jao amir  to aba.

N  kr  xk  tbit me umarja ne me umar mex k  tkumr  x.

³⁻⁴ Godja me'   atem   kab  n '   jar  nho ku'   pr  m jabej ar  y  m amijo ajk  n kam B  njadjw  r Jeju Kritu kab  n mexja kub   k  nh no kati ne kam k  t kab  n k  t ne. Ne ajte Met  ndjw  nh kute kat  t gu bakr   pymj  r'   ujar  nhja kub   k  nh no kati ne kam k  t kab  n k  t ne. Mr  mri ne '  x ne amiraxbito amran kam kute m  jja mar k  t mexi. N  m ajb  n ajm  n me kukr  dj   kajgo mex m  r jabej mem   akij. Ne kam kab  no me apanhbit mar pr  m. Ã me kute anh  r ne punu. N  m me Ã anh  r ban kam m  jja kukr  dj  '   ngryk ne abenb   meo bikj  ro ban aben japr   ne aben kamnh  x ar o ban ⁵m   kab  no aben

japanh ar o ba. Mŷjwā ne arȳm me ja djumar djà ajmā o nhym me arȳm katàt kabēnkumrēxja mar kêt. Nām me nêkrêx prâme 'êx ne we,

—Be, ba amijo Jeju mar gê inhō nêkrêx kumex ba kam amimexkumrēx ne, ane. Nām me ã nêkrêx prâme amim 'ã karõo ane. Kam ne me abenkam axwe ar baja.

⁶ Mŷjkôt ne me umar mex ne amimex ar o ba? Bir, me kute Metñndjwŷnh kukràdjâkôt amijo ba ne nêkrêx jabej umar kêtakam ne me umar mex ne ba. Ne amidjumar mexwão amimex ar o ba. ⁷ Mŷj ne gu me banã tikkre kurûm amŷn o axidjuw? Kati, nã gu me banhŷkam axidjuw. Me batykkamdjwŷ, mŷj ne gu me amŷn o banhikwân ty? Kati, nãm gu me banhŷkam banhikwân ty.

⁸ Bir be, dja me banhō kwŷ kr  n dj  m   me banhō kub  k   jabej, mr  mri, me bam  nhkut  . Kam dja gu me badjumar mex ne atem   mŷjja '   jabej k  t. Metñndjwŷnh dja me bajo djuw mex ne. ⁹ Nhym bep me kute amim nêkrêx n  r pi'  k kapr  o   pt  r ne kute o amimexja dja me amijo ajk  . N  m me nêkrêx prâme ar axwe ba ne kam te kum nêkrêx pr  m k  tm   ne m   nêkr  xbit ma. Ne kum mŷjja kakritm   mŷjja punubit k  nh ne k  t arȳm amijo ajk   ne kam arȳm tu biknorkumr  x ne.

¹⁰ Bir be, n  m me ã kum nêkrêx n  r pi'  k kapr  bit k  nh ne ã amijo ane. Ne arȳm amijo bikēnh mex ne. M  kam? Bir, n  m me kum nêkr  xbit k  nh ne kam ajbit man kam k  t ap  nh axwe dj  ri kun  k  t amijo ba. Mem   nêkrêx pr  m kwŷ ne me arȳm Jeju mar kangan kam arȳm amijo ajk  , kapr  o pr  ne amijo ajk  .

Akubyn Ximoximā kute katàt amijo bamā 'ã karō.

11 Nhym bep ga, akmere, ga abê Metīndjwŷnh nhō àpênhkam dja ga mŷjja ja kunîmā akre rax ne. Katàt amrānh kadgy mŷjja jamā akre rax. Katàt amrānh ne aje Metīndjwŷnh kukràdjâkôt amijo aban aje amim Jeju kamnhîxbê ar aban amā me abên aje akrànmā amijo atêm, kam dja me ajo ajkē ga mā aje akrànmā amijo atêm ne anhî djuwbôn ar abamā, tām dja ga ama.

12 Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo têm ne kute me kute aben rer pyràk. Me kute aben rerkam ne me tŷx ne prôtobit prôt ne mebê apôx. Kam dja ga 'ã amijakren ã atŷxo anen mā Jejukôt amijo tē, kute me prôtja pyràk. Gora ga ã anen kam atyk nhijukri atñ rā'ã rā'ã rā'ã 'yr tu abôxkumrêxmā. Kadgy ne Metīndjwŷnh amiwyrmajuw. Kadgy ne ga me ipôkri memâ katàt amijarênh mex ne. Nâ gâm memâ kum,

—Be, arŷm ne ba tu amikajmâ'ã Jeju markumrêx, ane. Nâ gâm ane, nhym me apumû. Kam ne ba amâ,

—Arek amijo tên kam atyk nhijukri atñ rā'ã rā'ã rā'ã 'yr tu abôxkumrêx, ane.

13 Ŕ, Metīndjwŷnhm  Jeju Kritu ar kute ikab n mar ne ik t kab nkam ne ba amâ ikab n jar . Metīndjwŷnh ne mŷjja kun o t n djwŷnh. Ta ne kute ikab n mar ne ik t kab n. Kam ne ba amâ ikab n jar . Nhym Kritu Jejudjw  kute kat t amijar nh mexja, kute b njadjw rb  P oxu Piratu kabem kat t amijar nh mexja. Ar kute ikab n mar ne ik t kab nkam ne ba amâ ikab n jar  ne amâ,

14 —Ê, gora prīne ikabēn man kôt amijo aban kudjar kêt ne amrānh mextire gê me ajā kabēn kêt. Dja ga mā ã anhŷro aba rā'ã nhym arȳm Jeju Kritu gu banhō Bēnjadjwŷr kato. **15** Dja õ akati arȳm 'yr bôx nhym Met̄indjwŷnh dja kum arē nhym arȳm bôx. Nà, Met̄indjwŷnh ta pydji ne memā Bēnjadjwŷr rax ne meo ba. Atemā 'õ kêt. Met̄indjwŷnh umar mex ne kīnhkumrēx tām ne Bēnjadjwŷr raxbê kumkatiti:. Kute bēnjadjwŷr raxo pykabê me bēnjadjwŷrja kunī jakrenh mexi. Kam ne kubê Bēnjadjwŷr raxbê kumkatiti: ne meo ba. **16** Ajbit pydji ne tyk prām kêteckumrēx, tīn rā'ã: tīn djwŷnh. Ne irākam ar ba, arngrokam ar ba. Nām kam axwe 'õ kêt. Kam gêdja me têp kêteckumrēx. Nhŷnh got me'õ arȳm noo omū? Arkati. Me'õ kute noo omūnh kêteckumrēx. Dja tūmràm omūnh kêt rā'ã. Kumā dja me uma jarēnh rā'ã: rā'ã. Tām dja me kàjmā kamēnh rā'ã rā'ã. Gêdja memā Bēnjadjwŷr ne meo ba rā'ã rā'ã. Mrāmri.

17 Ê, me pykakam õ nêkrêx kumexmā dja ga,

—Amijo arax kêt. Djām nêkrêx kute me apytârmā ne ga me nêkrêx kanàrrâm ar aba? Kati, kwârîk wânh. Nêkrêx ne kajgo ne me abê biknor prām. Kati, dja ga me Met̄indjwŷnh kanàrrâm ar aba. Met̄indjwŷnh ta ne kute õdjânhkôt me bamā mŷjja kunī nhōr, o kute me bakinh kadŷ, ta kanàrrâm dja ga me ar aba, ane. **18** Gora me akabēn mexbit jarē ne mekam adjukaprīn ar meo aba, ne memā anhōdjânh ne memā anhō mŷjja ngrà, ane.

19 Dja ga ã me õ nêkrêx krâptijamā arēnho ane gê me ã anen kam arȳm amityk nhijukri kadŷ atemā kàjkwakam nêkrêxo aptà. Nêkrêx tām ne mekbê

biknor prām kêt ne memā nōr rā'ā. Dja me kam arȳm 'yr bôx, mrāmri tu amitinkumrēx ja'yr bôx.

20 Ë, Ximoxi, Metīndjwŷnh kute amā kukràdjà rerja gora prîne omū. Gora 'āno djan omûnh tŷx. Me kabēn kajgo, me kabēn tûm dja wânh nō. Rûm kum akre rax. Nhym me 'êxri amijo kute mŷjja mar ne kam mŷr jabej abenkam kangati dja adjwŷnhdjwŷ wânh nō. **21** Mrāmri ne me kwŷ kupa'ā,

—Ije mŷjja mar, anen kam ajbit mar ar o ba ne kam amibê arȳm Jeju mar kanga ne. Gê Metīndjwŷnh ukaprïkôt prîne ajo djuw mex. Täm ne ja.

Metīndjwŷnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560